

KINH TẾ - XÃ HỘI

MỘT SỐ GIẢI PHÁP NHẪM NÂNG CAO HIỆU QUẢ TRONG VIỆC ĐÁNH GIÁ CHỈ SỐ NĂNG LỰC CẠNH TRANH CỦA CÁC SỞ BAN NGÀNH VÀ ĐỊA PHƯƠNG (DDCI) THUỘC TỈNH THỪA THIÊN HUẾ

Cung Trọng Cường, Lê Phú*

1. Đôi nét về bộ chỉ số DDCI Thừa Thiên Huế 2019

DDCI (*Department and District Competitiveness Index*) là bộ chỉ số đánh giá năng lực cạnh tranh của các sở ban ngành và địa phương thuộc tỉnh. Khảo sát DDCI dựa trên cơ sở thăm dò mức độ hài lòng của các nhà đầu tư, doanh nghiệp, hộ kinh doanh cá thể, hợp tác xã đang đầu tư, hoạt động sản xuất và kinh doanh (sau đây gọi chung là doanh nghiệp) trên địa bàn tỉnh nhằm nghiên cứu các giải pháp nâng cao chỉ số năng lực cạnh tranh cấp tỉnh (PCI) hàng năm, đồng thời đề xuất các giải pháp chấn chỉnh và khắc phục những hạn chế còn tồn tại trong các lĩnh vực được khảo sát.

Trong những năm trở lại đây, việc khảo sát bộ chỉ số DDCI đã được nhiều tỉnh thành trong cả nước triển khai. Riêng ở tỉnh Thừa Thiên Huế, từ năm 2018, UBND tỉnh đã ra Quyết định số 1142/QĐ-UBND ngày 29/5/2018 ban hành bộ chỉ số và cách thức triển khai đánh giá chỉ số năng lực cạnh tranh các sở ban ngành và địa phương thuộc tỉnh Thừa Thiên Huế.

Năm 2019, trên cơ sở rút kinh nghiệm từ kết quả khảo sát DDCI năm 2018, UBND tỉnh Thừa Thiên Huế tiếp tục ban hành Kế hoạch số 142/KH-UBND ngày 10/6/2019 về việc triển khai đánh giá chỉ số năng lực cạnh tranh các sở ban ngành và địa phương thuộc tỉnh Thừa Thiên Huế với nhiều điểm mới như: Số lượng các đơn vị được khảo sát tăng từ 31 lên thành 34 đơn vị và được chia thành 4 nhóm đối tượng (nhóm các sở ban ngành và nhóm UBND cấp huyện, nhóm các cơ quan trung ương đóng trên địa bàn và nhóm đơn vị cung cấp dịch vụ hạ tầng); Toàn bộ cơ sở dữ liệu của doanh nghiệp sẽ được mã hóa bằng 6 chữ số bất kỳ để đảm bảo tính bí mật thông tin cho doanh nghiệp; Kết quả tính điểm và xếp hạng DDCI được trích xuất từ hệ thống website ddci.thuathienhue.gov.vn để đảm bảo tính khách quan của bộ chỉ số – Đây được xem là điểm sáng trong việc ứng dụng công nghệ thông tin trong triển khai đánh giá DDCI của tỉnh so với năm 2018 và các tỉnh thành khác trong cả nước. Viện Nghiên cứu phát triển tỉnh Thừa Thiên Huế là đơn

* Viện Nghiên cứu phát triển tỉnh Thừa Thiên Huế.

vị được UBND tỉnh Thừa Thiên Huế giao trách nhiệm theo dõi, đôn đốc việc triển khai và báo cáo tình hình thực hiện kế hoạch khảo sát DDCI.

Kế hoạch khảo sát DDCI 2019 được thực hiện từ ngày 15 tháng 7 đến hết ngày 30 tháng 12 năm 2019. Qua đó đã thu thập hơn 2.830 phiếu khảo sát và nhiều ý kiến đóng góp từ cộng đồng doanh nghiệp trên địa bàn tỉnh. Kết quả của cuộc khảo sát đã được công bố vào ngày 15/01/2020 tại Hội nghị tuyên dương, khen thưởng doanh nghiệp xuất sắc và công bố kết quả khảo sát chỉ số DDCI năm 2019 và trên các phương tiện truyền thông đại chúng.

2. Một số ý kiến đánh giá kết quả khảo sát DDCI năm 2019 và đề xuất giải pháp nâng cao hiệu quả trong triển khai khảo sát bộ chỉ số DDCI năm 2020

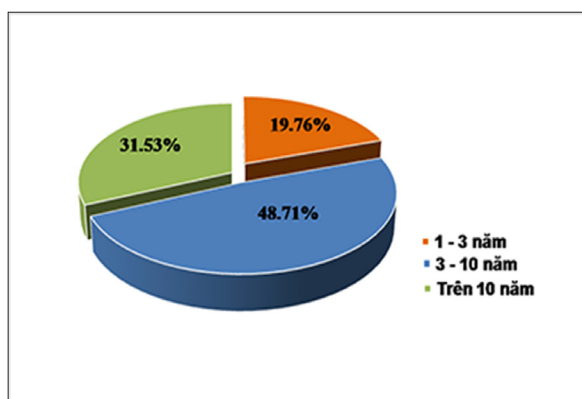
Từ thực tiễn khảo sát lấy ý kiến của cộng đồng doanh nghiệp trên địa bàn tỉnh Thừa Thiên Huế, DDCI 2019 đã đón nhận nhiều tín hiệu tích cực từ phía cộng đồng doanh nghiệp cũng như sự đồng thuận của các cấp chính quyền. Tuy nhiên, bên cạnh những tín hiệu vui đó, chương trình khảo sát DDCI 2019 cũng gặp nhiều khó khăn trong quá trình tiếp cận các doanh nghiệp tham gia khảo sát. Trên cơ sở phân tích kết quả khảo sát và ý kiến đóng góp của các doanh nghiệp trong năm 2019, chúng tôi đưa ra một số ý kiến đánh giá và đề xuất các giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả trong triển khai khảo sát DDCI năm 2020 và những năm tiếp theo.

2.1. Một số ý kiến đánh giá từ kết quả khảo sát DDCI 2019

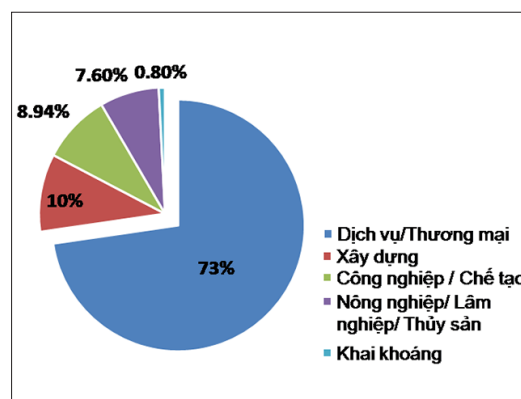
Trên cơ sở dữ liệu thu thập được từ 8 nhóm chỉ số thành phần (1. Tính minh bạch và tiếp cận thông tin; 2. Tính năng động của các sở ban ngành và địa phương; 3. Chi phí thời gian; 4. Chi phí không chính thức; 5. Cạnh tranh bình đẳng; 6. Hỗ trợ doanh nghiệp; 7. Thiết chế pháp lý; 8. Vai trò người đứng đầu) và kết quả phân tích chương trình khảo sát DDCI 2019, chúng tôi xin đưa ra một số ý kiến đánh giá chung như sau:

- Tốc độ tăng trưởng kinh tế của Thừa Thiên Huế năm 2019 ước đạt 7,18% (so với kế hoạch đề ra 7,5-8%). Tuy vậy, đây là mức tăng khá so với các tỉnh trong khu vực miền Trung nói chung, cao hơn mức tăng trưởng bình quân của 5 tỉnh vùng kinh tế trọng điểm miền Trung và cao hơn tốc độ tăng trưởng kinh tế của cả nước là 6,8%/năm.⁽¹⁾ Trong tổng số 2.830 doanh nghiệp tham gia khảo sát DDCI 2019, đa phần các doanh nghiệp đều có thời gian hoạt động từ 3 - 10 năm trở lên. Cụ thể, có 19,76% doanh nghiệp đã hoạt động từ 1 đến 3 năm; 48,71% doanh nghiệp từ 3 đến 10 năm và 31,53% doanh nghiệp hoạt động trên 10 năm. (Hình 1).

- Lĩnh vực hoạt động của các doanh nghiệp trên địa bàn tỉnh chủ yếu tập trung vào khu vực dịch vụ và duy trì đà tăng trưởng ổn định, ước đạt 7,39%, đóng góp lớn nhất là khu vực dịch vụ du lịch ước khoảng 30-40% tổng giá trị tăng thêm của ngành.⁽²⁾ Số lượng các doanh nghiệp trong lĩnh vực dịch vụ/thương mại chiếm 72,71%; Số lượng các doanh nghiệp hoạt động trong lĩnh vực công nghệ và chế tạo vẫn còn thấp (8,94%), chưa phát huy hết thế mạnh và tiềm năng của Huế về công nghệ và công nghệ thông tin (Hình 2).

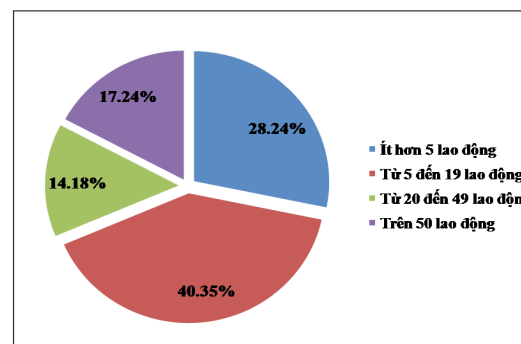

Hình 1: Biểu đồ phân loại doanh nghiệp ở Thừa Thiên Huế theo thời gian hoạt động.

Hình 2: Biểu đồ phân loại doanh nghiệp ở Thừa Thiên Huế theo lĩnh vực hoạt động.

Quy mô lao động tại các doanh nghiệp tham gia khảo sát đa số là các doanh nghiệp vừa và nhỏ, trong đó doanh nghiệp có số lượng trên 50 lao động chiếm 17,24%, doanh nghiệp có số lượng từ 20 đến 49 lao động chiếm 14,18%, doanh nghiệp có số lượng từ 5 đến 19 lao động chiếm 40,35%, doanh nghiệp có số lượng ít hơn 5 lao động chiếm 28,23% (Hình 3).

Hình 3: Phân loại số lượng lao động theo doanh nghiệp ở tỉnh Thừa Thiên Huế.

- Doanh nghiệp đánh giá năng lực điều hành về kinh tế của các sở ban ngành và địa phương thuộc tỉnh Thừa Thiên Huế rất khác nhau và không phụ thuộc vào mức độ tập trung kinh tế hay sự thuận lợi về vị trí địa lý, giao thông và giao thương.

Bảng 1: Bảng tổng hợp các đơn vị dẫn đầu các chỉ số thành phần DDCI 2019.

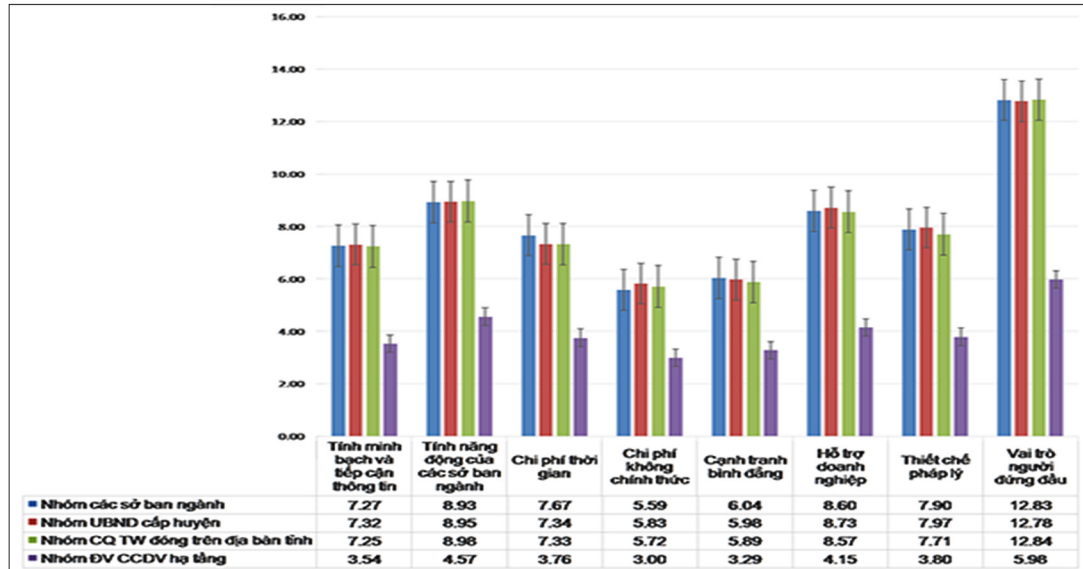
Stt	Nhóm chỉ số	Đơn vị dẫn đầu	Số điểm
1	Tính minh bạch và tiếp cận thông tin	Sở Kế hoạch và Đầu tư	7.91
2	Tính năng động của các sở, ban, ngành	Sở Kế hoạch và Đầu tư	9.80
3	Chi phí thời gian	Sở Nông nghiệp và Phát triển Nông thôn	8.43
4	Chi phí không chính thức	BQL khu kinh tế công nghiệp	6.40
5	Cạnh tranh bình đẳng	Sở Y tế	6.85
6	Hỗ trợ doanh nghiệp	Sở Khoa học và Công nghệ	10.20
7	Thiết chế pháp lý	Sở Khoa học và Công nghệ	8.50
8	Vai trò của người đứng đầu	Sở Kế hoạch và Đầu tư	14.76

- Khoảng cách chênh lệch điểm trong kết quả xếp hạng DDCI 2019 giữa các sở ban ngành và địa phương khá thấp so với các tỉnh thành khác, chỉ từ 1,13 đến 6,06 điểm; Khoảng cách chênh lệch điểm trung vị (median) của các chỉ số thành phần DDCI của 4 nhóm đơn vị được khảo sát cao hơn so với năm 2018. Điều này cho thấy

sự cải tiến trong công tác phục vụ doanh nghiệp và cơ chế lãnh đạo giữa cấp sở và cấp địa phương đang dần thu hẹp lại.

- Các chỉ số thành phần như chi phí không chính thức và cạnh tranh bình đẳng còn thấp, giá trị trung vị của đơn vị thấp nhất rơi vào 3,00 và 3,29 điểm (Hình 4). Kết quả này chứng tỏ rằng tỉnh Thừa Thiên Huế cần phải tiếp tục nỗ lực hơn nữa trong công tác cải cách hành chính để giúp doanh nghiệp giảm thiểu tối đa các chi phí không cần thiết, góp phần làm tăng chỉ số năng lực cạnh tranh cấp tỉnh.

Hình 4: Điểm trung vị các chỉ số thành phần DDCI năm 2019.

- Các chỉ số thành phần hỗ trợ doanh nghiệp; vai trò người đứng đầu; thiết chế pháp lý; và chi phí thời gian được doanh nghiệp đánh giá cao. Đây là tín hiệu đáng mừng bởi đó là những chỉ số quan trọng gắn liền với việc định hướng cải cách để đưa ra những chính sách phù hợp giúp tỉnh Thừa Thiên Huế phát triển bền vững.

- Đối với nhóm sở ban ngành, các đơn vị dẫn đầu lại là các đơn vị tiếp xúc nhiều với doanh nghiệp như Sở Kế hoạch và Đầu tư, Sở Khoa học và Công nghệ, Sở Nông nghiệp và Phát triển nông thôn, Sở Tài nguyên và Môi trường..., điều này cho thấy nỗ lực của các đơn vị dẫn đầu nhằm vượt qua sức ỳ và thói quen ngại va chạm hay tâm lý lo sợ “làm nhiều sai nhiều”. Mặt khác, kết quả này cho thấy, càng minh bạch và rõ ràng trong quy trình làm việc, doanh nghiệp càng đánh giá cao vai trò của các sở ban ngành trong công tác cải cách hành chính.

- Trong công tác cải cách hành chính, lãnh đạo đơn vị, địa phương không chỉ làm tốt vai trò tham mưu cho lãnh đạo tỉnh, hay thực hiện nghiêm túc các quyết sách chủ trương của tỉnh mà cần chủ động giải quyết các vấn đề và vướng mắc cụ thể của doanh nghiệp. Tuy nhiên, cần có sự vào cuộc đồng bộ, xuyên suốt từ chỉ đạo tới thực thi; đặc biệt là từ các phòng, ban, đơn vị trực thuộc, và cụ thể là các cán bộ công chức, viên chức và người lao động tiếp xúc và làm việc trực tiếp với doanh nghiệp.

- DDCI 2019 cũng cho thấy sự khác biệt về cảm nhận của doanh nghiệp đối với từng cơ quan đơn vị thuộc tỉnh. Không có một đơn vị nào hoàn hảo và mỗi đơn vị đều cần nghiêm túc học hỏi các cơ quan đứng đầu trong mỗi chỉ số thành phần. Các đơn vị cần chuyển quan điểm so sánh thành tích sang chủ trương cạnh tranh lành mạnh, cùng phát triển, chuyển từ giải quyết khiếu nại, phàn nàn, vướng mắc của cộng đồng doanh nghiệp sang chủ động hỗ trợ để doanh nghiệp phát triển, từ đó, huy động sự tham gia đóng góp, hiến kế của doanh nghiệp trong trong cuộc xây dựng và phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh Thừa Thiên Huế.

2.2. Một số giải pháp nâng cao hiệu quả trong triển khai khảo sát bộ chỉ số DDCI năm 2020

Thứ nhất, để phản ánh đúng thực trạng môi trường đầu tư kinh doanh và hoạt động điều hành các lĩnh vực kinh tế của các cơ quan quản lý nhà nước trên địa bàn tỉnh, bộ chỉ số DDCI cần phải chú trọng xây dựng các tiêu chí đánh giá của 8 chỉ số thành phần theo từng nhóm đối tượng được khảo sát thay vì một bộ câu hỏi chung như hiện nay. Các câu hỏi không quá dài nhưng đảm bảo sát với thực tế của các doanh nghiệp khi làm việc với các đơn vị được mời khảo sát. Việc tính điểm các chỉ số thành phần phải căn cứ vào thực tiễn phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh để xác định trọng số điểm⁽³⁾ cho từng chỉ số thành phần, cụ thể chúng tôi đề xuất trọng số điểm cho 8 chỉ số thành phần năm 2020 như sau:

Bảng 2: Điểm và trọng số điểm của các chỉ số thành phần đề xuất cho DDCI năm 2020.

STT	Chỉ số thành phần	Trọng số		Điểm thành phần	
		Năm 2019	Năm 2020	Năm 2019	Năm 2020
1	Tính minh bạch và tiếp cận thông tin	1	1,5	10	15
2	Tính năng động của các sở ban ngành và địa phương	1,5	1	15	10
3	Chi phí thời gian	1	1,5	10	15
4	Chi phí không chính thức	1	1	10	10
5	Cạnh tranh bình đẳng	1	1	10	10
6	Hỗ trợ doanh nghiệp	1,5	1,5	15	10
7	Thiết chế pháp lý	1	1	10	10
8	Vai trò người đứng đầu	2	1,5	20	20
Tổng cộng		10	10	100	100

Việc điều chỉnh trọng số cho các chỉ số thành phần như tính minh bạch và tiếp cận thông tin; chi phí thời gian; hỗ trợ doanh nghiệp và vai trò người đứng đầu sẽ góp phần phản ánh chân thực sự quan tâm của lãnh đạo tỉnh đến việc hỗ trợ doanh nghiệp và những thay đổi trong tư duy quản lý của người đứng đầu, khắc phục những hạn chế về mặt thời gian giải quyết các thủ tục hành chính hiện nay để sớm đưa ra các chính sách phù hợp trong quá trình thực thi các chương trình, chính sách hỗ trợ doanh nghiệp.

Thứ hai, mặc dù năm 2019 là năm thứ hai tỉnh Thừa Thiên Huế triển khai đánh giá DDCI nhưng các doanh nghiệp tham gia khảo sát vẫn chưa nắm bắt được nhiều thông tin và tính chính danh của chương trình cũng như những điều chỉnh của chính quyền sau cuộc khảo sát. Vì thế, trong năm 2020 cần đẩy mạnh công tác truyền thông cho DDCI trên các phương tiện truyền thông đại chúng, đặc biệt là các trang mạng xã hội để tạo sự chuyển biến mạnh mẽ về nhận thức và niềm tin trong cộng đồng doanh nghiệp về việc cải thiện môi trường đầu tư, kinh doanh thông qua bộ chỉ số DDCI.

Thứ ba, cần tổ chức các hội thảo và chương trình tập huấn để doanh nghiệp hiểu đúng về quan điểm và mục tiêu của tỉnh Thừa Thiên Huế trong việc triển khai khảo sát DDCI.

Thứ tư, tiếp tục nâng cấp quy trình khảo sát và tính điểm tự động trên hệ thống website *ddci.thuathienhue.gov.vn*. Nền tảng công nghệ thông tin sẽ giúp đồng bộ hóa quá trình điều tra, xử lý số liệu, tính điểm và trả kết quả chính xác, khách quan hơn, đảm bảo được tính minh bạch, bảo mật thông tin doanh nghiệp và nâng cao tính hiệu quả của chương trình khảo sát DDCI.

Thứ năm, các sở ban ngành và địa phương cần chủ động nghiên cứu rà soát, phối hợp với Viện NCPT để tìm ra các giải pháp tự điều chỉnh trong quyền hạn cho phép hoặc tham mưu UBND tỉnh khắc phục những “khoảng trống” trong công tác quản lý và giảm chi phí không chính thức cho doanh nghiệp và người dân, đây chính là những “nút thắt” về môi trường kinh doanh mà khảo sát chỉ số DDCI đã chỉ ra.

3. Kết luận

Năm 2019 là năm thứ hai tỉnh Thừa Thiên Huế thực hiện khảo sát bộ chỉ số DDCI nhưng phần nào đã phản ánh được những bất cập còn tồn tại và những sáng kiến trong công tác cải cách hành chính, góp phần giúp UBND tỉnh đề ra các chính sách hỗ trợ doanh nghiệp, khắc phục những “khoảng trống” trong công tác quản lý và thực thi các chính sách nhằm cải thiện môi trường đầu tư và kinh doanh cho các doanh nghiệp trên địa bàn tỉnh Thừa Thiên Huế.

Từ kết quả khảo sát DDCI năm 2019 của tỉnh Thừa Thiên Huế và kinh nghiệm triển khai của các tỉnh thành khác như Quảng Ninh, Bắc Ninh, Lạng Sơn, Phú Yên, Đồng Tháp, Đà Nẵng, Gia Lai, Điện Biên..., Viện Nghiên cứu phát triển kiến nghị UBND tỉnh tiếp tục duy trì khảo sát DDCI hằng năm với ba mục đích:

(i) Trao quyền cho doanh nghiệp đánh giá các hoạt động quản lý và điều hành các hoạt động kinh tế của chính quyền thông qua khảo sát DDCI. Báo cáo và hội thảo công bố DDCI hằng năm là một trong những hoạt động trọng tâm của chương trình dài hạn này;

(ii) Tạo lập cơ sở dữ liệu tin cậy để UBND tỉnh lập kế hoạch triển khai, giám sát, đánh giá mức độ hiệu quả thực thi các chính sách hỗ trợ doanh nghiệp của các cơ quan chức năng;

(iii) Thước đo giúp các sở ban ngành và địa phương tự tìm ra con đường nâng cao chất lượng điều hành công tác quản lý và thực thi các chính sách phục vụ doanh nghiệp, qua đó góp phần nâng cao năng lực cạnh tranh của tỉnh Thừa Thiên Huế nói riêng và Việt Nam nói chung.

Hy vọng rằng, việc khảo sát một cách bài bản bộ chỉ số DDCI hằng năm sẽ tạo nên một kênh thông tin, một cách làm mới dựa trên tinh thần cầu thị, lắng nghe mọi ý kiến đánh giá của doanh nghiệp đối với nỗ lực cải thiện môi trường đầu tư kinh doanh, nâng cao năng lực cạnh tranh của tỉnh Thừa Thiên Huế.

C T C - L P

CHÚ THÍCH

- (1) UBND tỉnh Thừa Thiên Huế. *Báo cáo số 368/BC-UBND ngày 31/12/2019 về tình hình kinh tế - xã hội tháng 12 và cả năm 2019.*
- (2) Báo cáo đã dẫn.
- (3) Trọng số điểm là hệ số thể hiện mức độ quan trọng của tiêu chí (nhóm tiêu chí) này so với các tiêu chí (nhóm tiêu chí) khác..

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Edmund J.Malesky, Đậu Anh Tuấn, Phạm Ngọc Thạch, Lê Thanh Hà, Nguyễn Thị Thu Hằng, Phan Tuấn Ngọc, Nguyễn Lê Hà. (2018). *Báo cáo chỉ số năng lực cạnh tranh cấp tỉnh (PCI) năm 2018 (VCCI).*
- Kế hoạch số 142/KH-UBND ngày 10/6/2019 của UBND tỉnh Thừa Thiên Huế về việc triển khai đánh giá chỉ số năng lực cạnh tranh các sở ban ngành và địa phương thuộc tỉnh Thừa Thiên Huế năm 2019.
- Quyết định số 1142 /QĐ-UBND ngày 29/5/2018 của UBND tỉnh Thừa Thiên Huế về việc ban hành bộ chỉ số và cách thức triển khai đánh giá chỉ số năng lực cạnh tranh các sở ban ngành và địa phương thuộc tỉnh Thừa Thiên Huế.
- Viện Nghiên cứu phát triển tỉnh Thừa Thiên Huế. (2019). *Báo cáo chỉ số năng lực cạnh tranh các sở ban ngành và địa phương thuộc tỉnh Thừa Thiên Huế năm 2019.*

TÓM TẮT

Bài viết này trình bày những ý kiến nhận xét về kết quả khảo sát bộ chỉ số đánh giá năng lực cạnh tranh của các sở ban ngành và địa phương (Department and District Competitiveness Index) trong điều hành các hoạt động kinh tế của tỉnh Thừa Thiên Huế năm 2019. Từ đó, tác giả bài viết đề xuất các giải pháp cụ thể nhằm nâng cao hiệu quả cho cuộc khảo sát đánh giá bộ chỉ số DDCI của tỉnh Thừa Thiên Huế năm 2020.

ABSTRACT